

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Sanctis

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, Anno M.DC.XXX

Quomodo S. Ioannes ardebat & lucebat, & de quatruplici hominum
conditione, Sermo I.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47060](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47060)

us in sacris literis vocatur: quia visitavit & fecit redemptionem plebis suae. Lam longe ante promiserat per Prophetam suum, dicens: *Ecce ego ipse requiram oves meas & visitabo eas.* Visitavit Dominus oves suas, quando formam serui suscepit factus homo propter perditum hominem liberandum. Et fecit redemptionem plebis suae, quando nos non corruptibilibus auro vel argento, sed precioso sanguine suo redemit, non à temporaria seruitute vel morte, sed æterna.

Ezech. 34.

Philip. 2.

1. Pet. 2.

SERMO I. IN EADEM SOLENNITATE.

Quomodo sanctus Ioannes ardebat & lucebat, & de quadruplici hominum conditione.

Ille erat lucerna ardens, & lucens. Ioannis V. Beatissimi Ioannis patriarche, prophete, martyris, anachorete (vt cætera eius insignia taceam) festiuitatem celebrantes fratres charissimi, non tantum illius gloriæ satagimus gratulari, verum quod profectui etiam nostro vti cunctorum Christi fidelium, non nihil inde nobis querimus vendicandum: quod tum potissimum est, dum vitam illius recolentes, quicquid ibi laude dignum veneramur, pro modulo nostro itidem gestimus imitari. Incitat autem nos ad hæc, quod cum omnium non solum monachorum sit princeps Ioannes, omnium anachoretarum dux, omnium eremitarum cenobitarumq; pater & patronus, verum omnium Christicolarum institutor, magister & legifer. Quamobrem perpulchre conuenit ei veritatis testimoniū (tam gloriosum, quam ab adulatione aut deceptione alienum) quo dicitur: Ille erat lucerna ardens & lucens. Vbi ordo quoque verborum haud ociosus censeri debet: primo ardore, postremo vero lucē commemorans. Duo etenim hæc de illo prædicantur, videlicet quod arserit & luxerit. Vbi tamen non ante luxisse, & postea aruisse dicitur: sed quia in se ardebat, lucis radios in cæteros quoq; emisit. Ardebat haud dubiū sibi, lucebat nobis. Quod vt magis liqueat, considerandū quatuor hominum inueniri genera. Quidā enim lucent, sed non ardent: nonnulli ardent, & non lucent: Alij & ardent & lucent. Rursus sunt cōplures, qui neq; ardet, neq; lucent. Et hi nouissimi peccatorū magis tenebras amant, quam lucem: quorum opera neq; charitatis in se continent feruorē, neque virtutis specimen præ se ferunt: atque ideo nihil hic de illis dicendum. Verum, sunt alij (vt dixi) qui lucent, quum non ardeant: ij sunt quorum opera virtutis quidem speciem habent, qua (vt plerunque fit) ab hominibus magnificantur, verum à charitatis feruore sunt aliena, propterea quod facum dant taxat virtutis ipsius superducat, aut metus, aut reuerentia hominum, aut animi bene morati naturalis honestas, aut fictæ mentis quæ pietatis ostentatio, aut alia quavis impura intentio. Ad eorum numerum colliguntur (vt verbis vtar Bernardi) qui conscientias suas in aliorum labijs posuerunt: quorum lux non solaris, sed lunaris est, quæ modo plena, modo exigua, modo nulla videtur: ita & illi modo magni, modo parui sunt, modo nulli, secundum quod adulantium linguis, aut vituperare eos placuerit, aut laudare. Tales erant pharisæi & hypocritæ lumina, scilicet in oculis hominum, quos tamen Christus arguens seuerè, sepulchra dealbata appellat.

Ioan. 5.

Hominū genera quatuor quæ sunt.

Neque ardentes neque lucentes qui.

Lucentes, sed non ardentes. Bernard.

Matth. 23.

fff * Hos

Hoc modo lucebat eremita ille (vt in Vitis Patrum legitur) cuius merito sanctitatis putabatur omnis illa circumiacens regio feruari, qui tamen moriens (dum populi vexillis & processionibus ad eum confluentes velut sanctissimo viro, sine quo viuere metuebant, sese commendarent) ipse à demonibus deportatus est in infernum: quippe qui alius in hominum, alius in Dei oculis reperiebatur. Non longè ab hoc ordine sunt qui exterioribus tantum cæremonijs compositioni morum, magnis abstinentijs, frigidæ lectioni, multis precibus, & alijs eiusmodi externis duntaxat exercitijs alioqui in se bonis & sanctis insudât, adeo pro illis zelantes, vt veras virtutes propterea penitus negligant. Hi itaque solis exterioribus, quæ bonis malisq; sunt communia contenti, interiorem hominem (ad cuius reformationem externa omnia ordinari debuissent) interim seruire vitijs & passionibus sinunt. Veruntamen dum per hæc externa (quibus vulgo inesse zelant sanctitatem) foris lucent, interdum ipsi quoque, licet veteri adhuc homine stante incolomi, sanctitatem sibi arrogant, vtpote qui ad exteriora sua quæ alij mirantur, tantum respicientes, quid intus sibi desit nõ animaduertunt. Verum de huiusmodi quid Apostolus pronunciet, constat: *Silangis*,

1. Corin. 13.

inquit, hominum loquar & angelorum, charitatem autem non habeam, factum sum velut as sonans, aut cymbalum tinniens, &c. prosequens adhuc alia ardua & sublimia, quæ in oculis quidem hominum sunt magna ac lucida, verum nisi charitate simul ferueant, ante Deum sunt nulla. Adde igitur charitatem, & erunt valde bona: sic tamen vt media & instrumenta ad meliora. Sunt præterea tertio ordine, qui ardent, & non lucent, vtique quorum lucerna modum super candelabrum, sed sub modio posita est, qui lumen suum celant, metuentes à vento inanis gloriæ aut humanæ laudis illud exuffari. Hi sunt, qui vilitatem propriam ante oculos habentes, quicquid faciunt, non tale quippiam æstimant vnde possint alij ædificari: hoc vnum impensius curantes, ne à feruore in teporem vix vnquam curabilem decidant, sed quæ habent humilitate custodiant. At vero qui supra candelabrum locari anhelant, zelo quo dam animarum licet immaturo allecti, vt alijs quoq; luceat,

Bernard.

Math. 13.

Ardentes simul & lucentes.

Bernard. Ardor ioannis triplex quomodo nobis luceat.

in eos quodam loco deuotus Bernardus sagacissimus vitiorum explorator, trañans verba quædam Esaia, inuehitur dicens: Quid lucere festinas? Non dum enim illud aduenit tempus, in quo tulgubunt iusti sicut sol in regno Patris eorum. Interim perniciosus est iste appetitus lucendi: feruere enim multo melius. Denique, si tam vehementer splendorem desideras, quod videri vis, esse curato: & primum quære feruorem, nec dubium quin & splendor adijciatur tibi. Alioqui incassum laboras, quia vanus splendor absque feruore. Mutuata aut certè simulata lux est, quæ non ab igne procedit. Hæc ille. Offert se nunc postremo quartus hominum ordo, priores consequens: in quo sunt qui ardeant simul & luceant. Ardent intus spiritu charitatis, & foris exemplo feruoris lucent. Horum omnium longè præstantissimus fuit Christi Baptista Ioannes, cuius triplicem ardorem, triplicemque lucem sermone quodam luculentissimo & lectu digno B. Bernardus describit: Ardebat namque in seipsum, in Christum, & ad proximum. Ardorem eius in seipso testantur circumspectio sui prouida, & penitencia vehementer austeri. Quæ nobis quomodo luceant, quomodo ve ad imitandum alluceant,

ceant, videamus. De sanctis parentibus natus Ioannes, idemq; Spiritu sancto plenus, infra ztatem denique (quæ seculo possit inquinari) constitutus non modo carnis illecebras, verum parentes etiam, cognatos, ac mūdum vniuersum abdicans, confestim ad eremum confugit. Vbi pœnitentiam si- bi arctissimam, non ad eluenda, sed cauenda peccata instituens, neque manducat neque bibit, & cætera, quæ vel Euangelista, vel Christo enūciante didicimus, obseruat. Quod igitur puer pene infans ad eremum se recipit, delinquendi occasiones (tameñ gratiam diuinæ benedictionis super se non ignoraret) euitans, quid aliud hoc ipso nos docet, quam neminem ita de diuina gratia debere præsumere, neminem adeo se diuina custodia munitum credere, vt gratiæ soli innitens, timorem, studium, industriam propriam velut securus omniaq; deponat? Quamuis enim præcipuum hoc diuini sit muneris, vt peccatis abstinentes, bonum operemur, absq; tamē proprio conatu & studio, neque aduenit, neque manet virtus, quin etiam nec gratia perseuerat. Hoc pensabat B. Ioannes puer ad eremum confugiens. Senteñbat id ipsum sanctus quidam (ni fallor) beatus Rogerius, ordinis diui Francisci, castitatis dono tam excellenter, quàm singulariter præditus. Hic tameñ citra nauseam non posset mulieribus loqui, atque etiam si quando loqui cogeretur, castior rediret: nullius tamen scemina, atque ne matris quidem (licet admodum & sanctæ & vetulæ) vultum voluit contueri. Qui eum tam arctam se sibus suis custodiam indixisset interrogatus (quippe qui diuinum in se castitatis munus sentiret, abessetq; periculum) respondit tamen in homine gratiam perseuerare, custodiaq; Dominica hominem non deseri, quanto sibi tempore vigilaret, ipso faciens quod in se est, & delinquendi pericula, occasionesq; euitans. At vero si circa seipsum negligens cœperit fieri, & quæ potest, cesset facere, amplius Deum non habebit custodiæ debitorem, quin potius iustum erit illum suis viribus derelinqui, quibus ne ad momentum quidem stare poterit illæsus. Huius itaque & maxime Ioannis vigilans ac prouida sui circumspectio docet nos imbecillitatem propriam indefinēter expertos, nobis ipsi inuigilare, delinquendiq; occasiones aut emendare, aut rescindere. De hoc satis. Porro, quantum ad austeritatem pœnitentiæ beati Ioannis attinet, quomodo & hæc nobis lucet mellifluus explicat Bernardus, dicens: Considera hominem angelico promissum oraculo, conceptum miraculo, sanctificatum in vtero, & nouum in nouo homine mirare pœnitentiæ feruorem. *Vidum & amidum*, ait Apostolus, *habentes, hu contemti sumus*. Apostolica perfectio ista est, sed Ioannes etiã contempit. Denique audi Dominum: *Venit, inquit, Ioannes non manducans nec bibens*, plane nec vestiens. Sicut enim nō est locusta cibus nisi aliquorum fortæ irrationabilium animalium: sic nec pilus cameli humanū est indumentum. Incentiuum id mihi est feruoris, & materia humilitatis. Quis enim in nobis est, fratres, qui Ioannis pœnitentiam intuens, suam non dico magnificare, sed alicuius saltem momenti æstimare præsumat? Quis audeat murmurare in laboribus suis & dicere, Satis est, quod patior, nedum nimis? Quæ enim homicidia, quæ sacrilegia, aut flagitia sic puniebat Ioannes in seipso? Accendamus ad pœnitentiam, fratres, & quicquid in nobis minus est feruoris, humilitas suppleat puræ confessionis. Hæc ille. Sequitur au-

Circumspectio Ioannis prouida qui luceat nobis.

Lucæ 7.
Marth. 1.
Marc. 1.
Lucæ 1.

Præsumendā non esse de diuina gratia

Paradigma.

Castitas B. Rogerij singularis.

Gratia custodiaq; diuina quæ diu peieneret in homine.

Occasiones peccandi rescindendas esse.

Pœnitentiā B. Ioannis quæ austerā fuit. Bernardus.

1. Tim. 6.
Lucæ 7.
Marth. 3.

Matth. 11.

Zernor Io-
sonis ad
Christum.

Humilitas
Ioannis qua
ta fuerit.

Bernardus.

Ioan. 1.
Matth. 3.
Luc. 3.

Deuotio Io-
nis ad Chri-
stum quanta
fuerit.

Luc. 1.
Matth. 11.
Luc. 3.

Feruor Ioan-
nis ad pro-
ximum.

Matth. 3.
Luc. 3.
Marc. 6.

tur autem nunc feruore Ioannis considerare ad Christum. Atque hunc indi-
cant nimirum deuotissima ipsius humilitas, alacritas, ac plane feruidissima
pietas in eum. Humilitas sane vel hinc nobis manifesta est, quod cum tan-
tus esset vt putaretur Christus, corrigiam calciamentorum eius solueret
dignum se profiteretur, quod eundem baptizare trepidat, quod denique, inter
fulgidissima lucerna ardens & lucens, ante oculos hominum, sicut non op-
petit, ita se lucere nescit. De hoc Bernardus: Lucet, inquit, Ioannes, tanto
tisque clarius, quanto amplius feruet: tanto verius, quanto minus appetit
lucere. Fidelis lucifer, qui Solis iustitiae non usurpare venit, sed praeuocauit
splendorem: Non sum, inquit, ego Christus. Venit fortior me post
me, cuius non sum dignus solvere corrigiam calciamenti. Et illud: Ego
baptizo vos aqua: ille vos baptizabit Spiritu sancto & igne. Ac si man-
sisset lucifer dicere videatur: Non sum ego sol. Longè alium videbitis eum,
in eius comparatione tenebra sum, & non lux. Haec ille. Jam verò & hinc
deuotionem eius feruentissimam ac pietatem in Christum sentimus. Cle-
rius autem si ipse necdum nati in vtero ad Christi praesentiam exultatis
motum & iubilum recellimus, si de voce sponsi gaudium eius animadu-
uertimus, si denique commendationem & praedicationem eius de Chri-
sto attendimus. Quae certè omnia nobis lucent: quandoquidem nisi he-
cerent, non animaduertereamus. Restat igitur nunc tandem feruorem eius
ad proximum considerare, quem zeli vehementia, iustitiae amor, & veri-
tatis vique ad mortem susceptam constantia indicauit. Arguebat Iudo-
rum duritiam, non parcebat pharisaeorum arrogantiae, Herodis lasciuiam
inreprobabat. Non illi cultus deserti, non singularitas propositi, non regni po-
tentia, neque exhibita sibi reuerentia, non minax aduulterz crudelitas, non
denique intentata mors poterant persuadere, vt animarum periculum po-
stitit contemptum, Dei iniuriam dissimulans praeteriret. Haec, frater
charissimi, cuncta breuiter perstringens magis indicauit, quam expla-
ui. Faciat Deus vt in nobis aliquando inueniantur, quae in beato Ioanne
modo veneramus, praestante eodem Domino nostro Iesu Christo, qui cum
Patre & Spiritu sancto viuat & regnat Deus, per infinita seculorum se-
cula, Amen.

SERMO II. IN EADEM FESTIUITATE

*Ordines omnium Sanctorum vt D. Ioannes Baptista praecellat:
quoniam sit usus baptismo, ut que nouem modis
fuerit singulariter magnus.*

Matth. 7.

Marc. 11.

Inter natos mulierum non surrexit maior Ioanne Baptista. Matth. XI. Multo
quidem fratres charissimi, ante natum Domini praecursorem Ioannem,
cuius nunc solennitate laetamur, in veteri testamento commendatus le-
gimus, sed neminem perinde, vt eundem ipsum verbis Domini Iesu, qui
iam audistis. Laudatum à Deo Noe scriptura commemorat, quado Dominus
ait ad illum. Te vidi iustum coram me ex omnibus gentibus. Moses item in-
signi affectus est laude, dicente de illo Dño ad Aaron & Mariam: Si quis
vos fuerit propheta, Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad eum.